

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Petofoorumi

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Hannu Linjakumpu
Lapin ELY-keskus

Salla 31.1.2011

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Taustaa

- Perinteinen elinkeino
  - Poroelinkeino merkitys harvaanasutun maaseudun näkökulmasta
  - Kannattavuuden kanssa ”painimista”, alueellista vaihtelua
  - Toimintaympäristö muuttunut ja muuttuu edelleen
  - Petoja ollut ennenkin → mikä on oleellisesti muuttunut ”petoasioissa”?
  - Euroopan unioniin liittyminen, kansallinen päätösvalta
  - Pedot syö poroja → riittävät korvaukset, läpinäkyvästi ja ajallaan
  - Maasuorpetojen hoitosuunnitelmat
  - Tarkastelu yli valtakunnan rajojen, petoeläimet ”eivät katso rajoja”?

  - Kanta-arviot, toisistaan poikkeavia arvioita, miten asia olisi hoidettava?
  - **LUOTTAMUS** palautettava järjestelmien toimivuuteen ja eri toimijoiden keskinäiseen toimintaan!
- Vaatinee konkreettisia toimenpiteitä

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rooli:

- ELYn tehtävänä poroelinkeinoon edistäminen ja kehittäminen
  - Paliskuntien investointien rahoittaminen
  - Porotalousyrittäjien investointien rahoittaminen
  - Uusien porotalousyrittäjien tukeminen yrittäjäksi alkaessaan
  - Erilaisten porotaloutta kehittävien kehittämishankkeiden rahoitus
- Yritystoiminnan tukeminen, mm. jalostus, matkailu, ohjelmapalvelut
- Luontaiselinkeinojen ja kolttien toiminnan tukeminen
- Kuntaviranomaisten koulutus,
- Ensiasteen valitusviranomaisen
- Aluehallintouudistus, Paliskuntain yhdistyksen tulosohjaus uutena tehtävänä ELYlle
- Erityislait, POLURA-uudistus ...

Petotalanteen vaikutus porotalouteen

**Porotalouden kehittämiseen kohdistunut rahoitus (ei sisällä porotukea)
(1000 €)**

	Ohjelmakausi 2000-2006		Ohjelmakausi 2007-2013	
	kpl	1 000 €	kpl	1 000 €
Kehittämishankkeet	36	5 905	11	1 704
Yrityshankkeet	65	1 574	37	1 213
Porotalouden aloitustuet				
* avustus	83	1 940	57	1 425
* valtionlaina		1 890		1 624
Porotalouden investoinnit (kansall. tukea)				
* avustus (yksityisille + paliskunnille)	1 629	5 969	1 023	4 866
* valtionlaina (yksityisille)	149	3 510	63	3 128
Yhteensä	1 962	20 788	1 191	13 960

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

- Porotaloudessa tapahtuvat muutokset näkyvät jo elinkeinojen rahoituksessa.
- Onko meillä ”murtumassa pohjaa” porotalouden kehittämisessä?
- Ongelma laajentunut Kainuusta pohjoiseen ...

Eloporoluvut:

- eloporoluvut ovat alentuneet niin yksittäisten poronmistajien kuin useammankin paliskunnan osalta
- Todennäköisenä syynä lisääntyneet petovahingot
- Esimerkkipaliskunta:
  - eloporoluku v. 2003/2004   4 614 poroa
  - eloporoluku v. 2009/2010   4 477 poroa
  - suurin sallittu eloporoluku   4 800 poroa

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Petovahingot:

Korvatut petovahingot esimerkkipaliskunnassa:

- Petovahinkoja v. 2003	45 kpl
- korvaussumma	27 919 euroa
- Petovahinkoja v. 2007	182 kpl
- korvaussumma	119 480 euroa
- Petovahinkoja v. 2010	344 kpl
- korvaussumma	230 614 euroa

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Teurastulot:

Teurasporoja esimerkkikaliskunnassa:

- Teurasporot phv 2003/2004 2 926 poroa
- Teurasporot phv 2009/2010 1 801 poroa

- Laskennallinen teurastulon menetys tämän hetkiselä keskimääräisellä tuottajahinnalla (7 euroa/kg) ja keskimääräisellä teuraspainolla (23 kg/teurasporo) laskettuna 181 125 euroa

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Vasatulokset:

- Vasatulokset (vasoja/vaadin) esimerkkikaliskunnassa:
  - Vasaprosentti phv 2003/2004 70 %
  - Vasaprosentti phv 2009/2010 54 %

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Yhteenvetoa

- tukijärjestelmät edellyttävät vähintään 80 eloporon omistamista,
→ niissä paliskunnissa, joissa petovahinkoja on huomattavan paljon, tilanne näkyy käytännössä siten, että porokarjasta joudutaan jättämään eloon vassoja, jotta tukikelpoisuus säilyisi

- voimakkaasti nuorentuneen porokarjan vasatuotto jää täten huonommaksi, mikä taas laskee poronmistajan teurastuloja

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Yhteenvetoa

- Poronomistajan tulot perustuvat pitkälti teurastuloihin. Nyt on kuitenkin useamman poronomistajan kohdalle tilanne on se, että tukikelpoisuuden säilyttämiseksi joudutaan jättämään eloon niitä poroja, jotka normaalissa tilanteessa menisivät teuraiksi.

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Yhteenvetoa

- suurimpana uhkana on elinkeinon kannattavuuden heikkeneminen ja sen kerrannaisvaikutuksien koko porotilan taloudellisen tilanteen romahtaminen
- odottamattomien elinkeinoja rasittavien ulkopuolisten tekijöiden vuoksi elinkeinon harjoittaminen voi vaarantua tai jopa loppua laajaltakin alueelta, huomioitava kerrannaisvaikutukset harvaan asutulla alueella
- odottamattomat tekijät vaikeuttavat niin itse elinkeinon harjoittamista kuin elinkeinon kehittämistyötä

Petotilanteen vaikutus porotalouteen

Yhteenvetoa

- porotaloudessa ulkoiset puitteet (infra) ovat tehtyjen elinkeinon kehittämistoimenpiteiden ja erityisesti mittavien investointien ansiosta saatu suhteellisen hyvään kuntoon
- Rahoittajan näkemyksen perusteella nuoret olisivat ainakin vielä toistaiseksi kiinnostuneet jatkamaan ja kehittämään esi-isiensä sukupolvien ajan harjoittamaa elinkeinoa
- **HAASTEITA ELINKEINOSSA RIITTÄÄ – YKSI NIISTÄ ON AJANKOHTAINEN PETO-ONGELMA, JOHON ON SAATAVA KESTÄVÄ RATKAISU!**
- **”YHTEISELO” KAIROISSA ON TEHTÄVÄ MAHDOLLISEKSI!**